
Strafrechtelijke bescherming van minderjarigen en verhoogde internationale bescherming van kinderen tegen seksuele exploitatie

Prof. Dr. Gert Vermeulen

Update in de Criminologie: Jongeren en Criminaliteit
Gent, 14 november 2002

Achtergrond

- > onderwijs, onderzoek en dienstverlening
  - > strafrechtelijke bescherming minderjarigen
  - > rechten van het kind
  - > mensenhandel
  - > prostitutiebeleid
  - > vermiste/seksueel uitgebuite minderjarigen
  - > justitie en binnenlandse zaken in EU-verband
  - > strafrecht en strafrechtsbedeling in internationaal en vergelijkend perspectief
  - > strafrechtelijk beleid

Structuur

- > wijzigende internationale context
  - > jongste decennia – jongste jaren in bijzonder
  - > verhoogde (politieke) aandacht voor
    - > bescherming minderjarigen
    - > fenomeen en bestrijding (seksuele) exploitatie
  - > op diverse niveaus
    - > Verenigde Naties (VN)
    - > Internationale Arbeidsorganisatie (IAO)
    - > G8
    - > Raad van Europa (RvE)
    - > Europese Unie (EU)
- > strafrechtelijke bescherming minderjarigen in België

VN

- > historisch
  - > steeds ruime aandacht voor welzijn kinderen gehad
- > 1989: internationaal verdrag rechten kind
  - > bescherming kinderen tegen elke vorm van seksuele exploitatie (art. 34)
  - > in werking
- > 2000: optioneel protocol bij IVRK
  - > aangaande de handel in kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie
  - > nog niet in werking

IAO – G8

- > IAO
  - > verdrag nr. 182
  - > bestrijding ergste vormen van kinderarbeid, zoals
    - > verhandelen van kinderen
    - > gebruiken, aanbieden of verschaffen van kinderen
    - > met oog op prostitutie of pornografische doeleinden
- > G8
  - > klassiek: macro-economische vraagstukken
  - > eind jaren '90: verhoogde aandacht cybercrime
  - > 2001: seksuele uitbuiting en kinderporno op internet
  - > inmiddels: database kinderporno in voorbereiding

RvE

- > begin jaren '90
  - > aanbeveling R(91)11
    - > seksuele exploitatie, pornografie en prostitutie van, en handel in kinderen en jong-volwassenen
    - > niet-bindend – doelstellingen niet bereikt
- > begin nieuwe millennium
  - > aanbeveling R(2000)11
    - > mensenhandel met oog op seksuele uitbuiting
  - > aanbeveling R(2001)16
    - > bescherming kinderen tegen seksuele exploitatie
  - > verdrag inzake cybercriminaliteit (november 2001)
    - > Europees verdrag met wereldpotentieel
    - > nog niet geratificeerd/in werking

EU (1)

- > 1997 (post-Dutroux)
  - > gemeenschappelijk optreden (februari)
    - > mensenhandel en seksuele exploitatie kinderen
  - > verdrag van Amsterdam (juni/oktober)
    - > mensenhandel en misdrijven tegen kinderen
- > 2000
  - > besluit ter bestrijding kinderporno op internet
- > 2001: Eurochild-resolutie
  - > bijdrage NGO's verdwijning/seksuele uitbuiting kinderen
  - > samenwerking politie-justitie met NGO's
- > 2002: kaderbesluiten (zie documentatiemap)
  - > seksuele uitbuiting van kinderen en kinderporno
  - > mensenhandel

EU (2)

- > bevoegdheid Europol en Eurojust
  - > Europol: URL's, nicknames, THB unit
- > IRCP-onderzoeken Europese Commissie (STOP)
  - > 1998-2000-2001
    - > databank vermiste minderjarigen/personen
    - > EU-observatorium
    - > kinderporno (images + checksums)
      - > Interpol – Europol (+ analyse)
    - > pedoseksuelen (Europees straf- en ontzettingenregister, uniforme EU-codering)
  - > 2002
    - > Child Focus – IRCP (vanaf morgen)
    - > studie in kader Eurochild-resolutie

België

- > wet 28 november 2000
  - > strafrechtelijke bescherming van minderjarigen
  - > fragmentarisch karakter – incoherent
  - > beoordeeld vanuit meer globale visie
- > selectie
  - > aanranding van de eerbaarheid en verkrachting
  - > mensenhandel en prostitutie
  - > reclame voor seksuele diensten
  - > (kinder)porno
  - > genitale verminking
  - > beroepsgeheim en schuldig hulpverzuim
  - > opgenomen verhoor en videoconferentie
  - > extra-territorialiteit

Wet 28 november 2000

- > origine
  - > Nationale Commissie tegen seksuele uitbuiting kinderen
- > opgepikt door regering Verhofstadt
  - > B.S. 17 maart 2001; in werking 1 april 2001
  - > gecoördineerde teksten in map (cursivering)
- > 22bis G.W.
  - > recht op eerbiediging morele, lichamelijke, geestelijke, seksuele integriteit
- > drie belangrijke doelstellingen nieuwe wet
  - > strafwetgeving moderniseren i.v.m. strafrechtelijke bescherming minderjarigen (-18 jaar)
  - > Strafwetboek coherenter maken
  - > strafrechtelijke bescherming minderjarigen opvoeren

Aanranding eerbaarheid en verkrachting

- > aanpassingen nieuwe wet ontoereikend
  - > centrale kwestie: seksuele meerderjarigheid
- > bestaande anomalie niet opgelost
  - > instemming seksuele penetratie vanaf 14
  - > instemming minder verregaande handelingen vanaf 16
- > alternatieven
  - > eenvormig 14
  - > eventuele bijkomende eis minimaal leeftijdsverschil
  - > eventuele klachtvereiste
- > gemiste kans

Mensenhandel en prostitutie

- > nieuwe wet
  - > overall -18-grens in 380, §4 Sw.
  - > strafbaarstelling voor verkrijgen (klant) en bijwonen ontucht of prostitutie minderjarige
  - > vgl. minimale maximumstraf EU-kaderbesluit
    - > kaderbesluit: 5-10 jaar indien niet seksueel meerderjarig
    - > Belgische wet: +10 jaar indien wel seksueel meerderjarig
- > kans gemist inzake toelaten legale uitbating prostitutie
  - > struikelblok VN-verdrag 1950
  - > nieuwe wind: VN TOC-protocol, RvE, EU
  - > ook van minderjarigen +16?

Reclame seksuele diensten

- > positief
  - > verval winstoogmerkvereiste in 380ter, §§1 en 2 Sw.
- > 380ter, §2 Sw.
  - > behoud zinloos
- > 380ter, §3 Sw.
  - > opportuniteit behoud?
  - > corr. Leuven, Brussel, Cassatie

(Kinder)porno

- > kinderporno (383bis Sw.)
  - > origine: wet 13 april 1995
  - > nieuwe wet
    - > -16 naar -18
  - > pseudo-kinderporno - beschermde waarde
    - > niet: minderjarige
    - > wel: morele zedelijkheid
    - > strijdigheid met vrijheid van meningsuiting?
  - > EU-kaderbesluit en RvE-cyber-crime-verdrag
    - > minder stringent
  - > COL 12/99
- > verkoop porno
  - > nog steeds 18-jaar-grens?

Genitale verminking

- > nieuw art. 409 Sw.
  - > uitvoering, vergemakkelijking of bevordering van genitale verminking van vrouwen en meisjes
- > misser in §5?
  - > verzwarende omstandigheid voor ouders en cons.
- > juridisch verzoenbaar met art. 10 G.W.?
- > dominant Westerse mensenrechtensvisie?
  - > i.p.v. specifieke bijkomende strafbaarstelling
    - > grond voor asiel?
    - > medicalisering?

Beroepsgeheim en schuldig hulpverzuim

- > nieuw art. 458bis Sw.
  - > eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en die hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artt. [...] gepleegd op een minderjarige kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, op voorwaarde dat hij het slachtoffer heeft onderzocht of door het slachtoffer in vertrouwen werd genomen, er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de psychische integriteit van de betrokkene en hij deze integriteit zelf of met behulp van anderen niet kan beschermen
- > opnieuw spreekrecht – strikte voorwaarden
  - > toegevoegde waarde t.a.v. 422bis en 458 Sw.?
  - > enkel voor reeds gepleegde misdrijven

Opgenomen verhoor en videoconferentie

- > kort overzicht wijzigingen
  - > opgenomen (audiovisueel) verhoor minderjarigen
  - > videoconferentie
- > doel
  - > vermindering risico secundaire traumatisering
- > middelen?
- > ter info: wet 7 juli 2002
  - > video-/teleconferentie-verhoor (met opname) voor
    - > bedreigde getuigen
    - > getuigen/deskundigen/verdachten in internationaal verband

Extra-territorialiteit

- > 10ter V.T. Sv.
- > origine
  - > wet 13 april 1995
  - > zeer verregaand
    - > geen eis voorafgaande klacht of officiële bericht
- > nieuwe wet
  - > ook voorwaarde dubbele incriminatie geschrapt
  - > -16 naar -18
  - > genitale verminking aan lijst toegevoegd
- > vergissing wetgever
  - > gelukkig

Conclusie

- > België actieve speler op internationaal forum
  - > opvolgen
- > Belgische wet
  - > strenger (te streng) maar niet beter
  - > aantal positieve wijzigingen
  - > bestaande anomalieën blijven bestaan
  - > gemiste kansen voor meer globale herziening van bepaalde leerstukken
  - > ontoereikende inbedding in/anticiperend op internationale ontwikkelingen